

ZWINE VHAÑWALI VHA MVELELE VHA DZHIISA ZWONE
MIBVUMO YA THEMBATSUVHA KHA TSHIVENDA

NGA

ABEDNICO NYONI

NOMBORO: 11632747

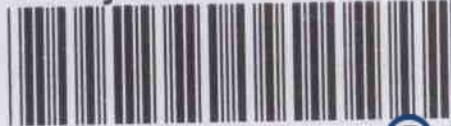
ATIKILI INO YO NETSHEDZWA HU U ITELA U SWIKELELA
NGUDO YA MASTASI YA SAINTSI YA LUAMBO LWA
TSHIVENDA KHA SENTHARA YA M.E.R MATHIVHA YA
NYAMBO DZA AFRIKA, VHUTSILA NA MVELELE KHA
MUHASHO MUTUKU WA TSHIVENDA YUNIVESITHI YA
VENDA.

MUFHATUSI: DOKOTELA VHO NETSHISAULU, N.C

MUTHUSI WAVHO: VHO TSHITHUKHE, S.A

UNIVEN LIBRARY

Library Item : 20152421

NWAHA: 2015

NDIMA YA U THOMA

1.1. MVULATSWINGA

Kha luambo lwa Tshivenda, thembatsuvha ndi mibvumo ya muambo ine ya buliwa fhethu huvhili nga tshifhinga tshithihi kana mibvumo ine ya thoma huñwe fhethu ha mubulo ya fhelela huiwe fhethu ha mubulo. Hu na muhumbulo we wa da na vhañwali vha mvelele une wa ri mibvumo ya thembatsuvha ndi mibvumo ya pfalanyana kha luambo lwa Tshivenda. Zwo ralo ḥodisiso ine ya khou itwa i ḫo vha yo ḫisendeka kha zwe vhañwali vha mvelele vha dzhiisa zwone mibvumo ya thembatsuvha izwo kale kha luambo lwa Tshivenda. Mibvumo ya thembatsuvha ndi w[w] na y[j] kha luambo lwa Tshivenda. Muñodisisi u ḫo sumbedza zwe vhañwali vha mvelele vha amba nga ha mubvumo wa w[w] na wa y[j], na zwine ḥodisiso iyi ya ḫo dzhiisa zwone mibvumo iyi. Hu na ndaño kha vhathu nga ha mibvumo ya thembatsuvha na pfalanyana kha luambo lwa Tshivenda. Itsi ndi tshone tshiitisi tshine tsha ita uri muñodisisi a kombetshedzee u ita ḥodisiso iyi. Tshiñwe hafhu ndi tsha u ri, arali u tshi nga sedza kha dziñwe nyambo dzi ngaho Tshiisimane, hu wanala uri mubvumo wa w[w] na wa y[j] i dzhiwa sa pfalanyana ngauri i tshi bulwa i fana na pfalandothe ya dovha hafhu ya dzhiwa sa themba. Nga u angaredza, izwi ndi zwine ḥodisiso iyi yo ḫisendeka khazwo.

1.2. SIANGANE

U bva tsha kale u swika na ñamusi, hu vhonala hu na ndaño khulu nga ha mubvumo wa w[w] na wa y[j]. Mibvumo iyi ya thembatsuvha w[w] na y[j] kha Tshivenda yo dzhiwa sa mibvumo ya pfalanyana. Tsumbo; Poulos (1990: 493), a tshi ḫalutshedza nga ha iyi mibvumo u ri;

These sounds are the so-called semivowels (y and w).